نگاه

جزایر سه‌گانه و بهانه جنگ با ایران

امیر جعفر حسنلو

صدام با یاری گرفتن از کشورهای غربی و با کمک کشورهای عربی منطقه به دنبال ضربه زدن به انقلاب اسلامی بود. جبهه استکبار با تمام قوا به جنگ با جمهوری اسلامی آمد. صدام در تهاجم با ایران تنها نبود و کشورهای بسیاری او را همراهی می‌کردند. دشمنان حربه‌های مختلفی را برای نابودی انقلاب اسلامی در پیش گرفتند ولی با رشادت رزمندگان تمام توطئه‌ها و نقشه‌هایشان خنثی شد. جنگ، از عمق کینه و نفرت صدام از ایرانی‌ها و نقشه کشورهای عربی منطقه برای اشغال خاک ایران نشأت می‌گرفت.

استکبار جهانی نیز برای خاموش کردن انقلاب اسلامی با ترفندهای مختلفی به دنبال مقابله با ایران بود. آخرین حربه دشمنان تهاجم سراسری و شروع جنگ بود. صدام برای اینکه بتواند در مقابل انقلاب اسلامی بایستد جنگ نیابتی استکبار جهانی را برعهده گرفت. در مناطق عملیاتی وقتی از دشمن اسیر می‌گرفتیم می‌دیدیم بیش از ۱۷ کشور به صدام سرباز داده‌اند و به طور مستقیم در جنگ دخیل بودند. صدام در اوایل ریاست جمهوری‌اش در یک سخنرانی می‌گوید من این خرابکاری‌ها را به خاطر امضای قرارداد ۱۹۷۵ انجام می‌دهم. صدام حقارتی که از امضای این قرارداد به او دست داده بود را می‌خواست جبران کند و به همین خاطر دست به خرابکاری در ایران می‌زد. می‌خواست امنیت و انسجام عمومی ما را زیر سؤال ببرد. صدام برای اینکه بتواند در جنگ به اهدافش برسد ایران را به سه قسمت تقسیم کرده بود؛ قسمت اول شامل شمال غرب ایران می‌شود که در جریان جنگ به استان‌های کردستان و آذربایجان حمله می‌کند. در قسمت غرب به کرمانشاه و ایلام و در جنوب به خوزستان حمله‌ور می‌شود.

یکی از کشورهایی که اوایل انقلاب در منطقه علیه ایران کار می‌کرد امارات بود. این کشور مدعی سه جزیره تنب بزرگ، تنب کوچک و ابوموسی بود و برای گرفتن جزایر نقشه می‌کشید. همراه با کشورهای متخاصم علیه انقلاب دست به توطئه می‌زد، ضد انقلاب را تهییج می‌کرد و به آنها پول و امکانات می‌داد تا علیه ایران فعالیت کنند. کشورهای عربی بر سر جزایر ایرانی اجماع کرده بودند و ادعا داشتند جزایر سه‌گانه برای آنهاست. یکی از یگان‌هایی که امنیت منطقه جزایر را به عهده داشت تیپ تفنگداران ارتش بود. یکی از بهانه‌های شروع جنگ سه جزیره ایرانی بودند. آن روزهای بحرانی ما آمادگی جنگ را نداشتیم ولی این تیپ با همه وجود از جزایر سه‌گانه حفاظت کرد. این نیروها چشم دشمن را از رسیدن به منطقه دور کردند. اقدام آنها حرکتی بسیار بزرگ برای کشورمان بود.

حماسه‌آفرینی تیمسار داریوش ضرغامی و نیروهایش در آغازین روزهای جنگ

در گفت‌وگوی «جوان» با سرتیپ جعفر حسنلو

تکاوری که صدام برای سرش جایزه تعیین کرده بود

احمد محمدتبریزی

تیمسار داریوش ضرغامی که سال گذشته به همرزمان شهیدش پیوست، در تاریخ دفاع مقدس نمادی از مدیریت، شجاعت و ایثار بود. او که در نخستین روزهای دفاع مقدس فرماندهی ۲۷۰ نفر از تکاوران نیروی دریایی را برعهده داشت، نقش بسزایی در دفاع از خرمشهر و مقاومت مقابل دشمن ایفا کرد. از ۲۷۰ تکاوری که تحت نظر ضرغامی به جنگ ورود کردند، ۲۵۳ نفر شهید یا زخمی شدند که این امر نشان از رزم عاشورایی ضرغامی و همرزمانش می‌داد. تیمسار ضرغامی دی ماه سال ۹۷ حین سخنرانی در خرمشهر سکته کرد و در همان دیاری از دنیا رفت که جوانی‌اش را صرف دفاع از آنجا کرده بود. سرتیپ «جعفر حسنلو» از رزمندگان و پژوهشگران دفاع مقدس در گفت‌وگو با «جوان» از نقش تأثیرگذار تیمسار ضرغامی و تکاوران نیروی دریایی در نخستین روزهای دفاع مقدس می‌گوید.

چطور شد که تکاوران نیروی دریایی ارتش پیش از شروع رسمی جنگ به مرزها رفتند؟ آخر خیلی از واحدها بعد از شروع جنگ به مناطق درگیری اعزام شدند.

بعثی‌ها پیش از شروع جنگ یک‌سری عملیات خرابکاری در مرزها انجام می‌دادند. به همین خاطر شورای انقلاب و ارتش تصمیم گرفت تفنگداران نیروی دریایی را به خرمشهر گسیل کنند تا امنیت منطقه بیشتر حفظ شود. در این زمان هنوز جنگ به صورت رسمی شروع نشده بود. به عنوان نمونه در خرداد ۵۸ جبهه خلق عرب برخی اماکن دولتی و شهرداری را در خرمشهر اشغال کرد. شهید جهان‌آرا و ۱۷ نفر از همکارانش را گروگان گرفت و این تفنگداران نیروی دریایی بودند که به کمک آنها رفتند و عناصر ضدانقلاب را پاکسازی کردند و امنیت را به منطقه برگرداندند. تکاوران نیروی دریایی ارتش پیش از شروع رسمی جنگ در ۳۱ شهریور سال ۱۳۵۹ در زمینه مبارزه با ضد انقلاب و عناصر دست‌نشانده بعثی فعالیت‌های خوبی داشتند.

توازن نیروهای دو طرف در نخستین روزهای جنگ تحمیلی خصوصاً در جبهه جنوب به چه شکل بود؟

ارتش عراق با پنج لشکر به منطقه جنوب خوزستان حمله کرد. لشکر یک دشمن همان روزهای پنجم مهر به کرخه رسید، لشکر ۹ بستان را ظرف چند روز اول به تصرف درآورد، لشکر پنج پادگان حمید و جاده اهواز- خرمشهر را گرفت و پیشروی کرد. بعثی‌ها دو لشکر دیگر را به سمت خرمشهر آوردند و ادعا کردند خرمشهر را ظرف سه روز به تصرف آنها در می‌آورند. تعداد نیروهای مستقر در خرمشهر و نیروهای دشمن متجاوز قابل قیاس نبودند. ما در خرمشهر فقط نزدیک ۳ هزار نیرو داشتیم. گردان ۱۵۱ از لشکر ۹۲، تفنگداران نیروی دریایی، سپاه خرمشهر و نیروهای مردمی، دانشجویان دانشگاه افسری، یک گردان از ژاندارمری و لشکر ۷۷ به فرماندهی سیدشهاب‌الدین جوادی کمی بعد در منطقه حضور پیدا کرد و عملیات ثامن‌الائمه را انجام داد. تمام نیروهای ایران در شروع جنگ در آن منطقه اینها بودند. ۳ هزار نفر در مقابل بیش از ۱۲۰ هزار نیرو ایستادند و پیشروی دشمن را به تأخیر انداختند. اولین مسئله مهم انگیزه الهی رزمندگان بود. بچه‌های ما دلاورمردانه تا آخرین لحظه ایستادگی کردند.

شما هم در آن مقطع در منطقه عملیاتی بودید؟

آن زمان من در منطقه آبادان مسئولیت داشتم و پاسگاه‌های ما با پنج سرباز یک کیلومتر به یک کیلومتر امنیت منطقه را

دیده‌بانی می‌کرد. واقعاً با این تعداد سرباز نمی‌شد آبادان را حفظ کرد و واقعاً خدا کمکمان کرد که توانستیم آبادان را حفظ کنیم.

> تکاوران نیروی دریایی را شورای انقلاب به فرماندهی داریوش ضرغامی به منطقه گسیل کرد. ایشان با ۲۷۰ نفر از تکاوران دریایی به خرمشهر رفت و در جنگ ۳۳ روزه ۲۵۳ نفر از نیروهایش شهید و زخمی شدند. فقط ۱۷ نفر سالم ماندند

حضور امیر ضرغامی و تکاوران در آن روزها چه تأثیری در قدرت دفاعی مدافعان داشت؟

تکاوران نیروی دریایی را شورای انقلاب به فرماندهی داریوش ضرغامی به منطقه گسیل کرد. ایشان با ۲۷۰ نفر از تکاوران دریایی به خرمشهر رفت و در جنگ ۳۳ روزه ۲۵۳ نفر از نیروهایش شهید و زخمی شدند. فقط ۱۷ نفر سالم ماندند. این یعنی با تمام قوا ایستادند و جانشان را در این مسیر گذاشتند. امیر ضرغامی بارها در جبهه مجروح شد ولی منطقه را ترک نکرد. در ۱۷ مهر وقتی پاسگاه شلمچه سقوط کرد، ایشان با تعداد اندکی از تکاوران نیروی دریایی به دشمن حمله و ۵۰ تانک دشمن را منهدم کرد. آنها ضربه سنگینی به عراقی‌ها زدند و مجبورشان کردند برای مدت کوتاهی شهر را ترک کنند و به عقب بروند. قبل از عملیات ثامن‌الائمه(ع) امیر تیمسار ضرغامی پنج بار به خاک عراق نفوذ کرد و به استحکامات نظامی و به تأسیسات دشمن آسیب زد. در یکی از نفوذهایش قبل از عملیات ثامن‌الائمه(ع) یکی از پایگاه‌های موشکی عراق را منهدم کرد. این پایگاه در جنگ برای عراق خیلی مهم و مؤثر بود. در عملیات ثامن‌الائمه(ع) که حصر آبادان را شکستیم و لشکر ۷۷ خراسان عمل‌کننده اصلی عملیات بود برای تیمسار ضرغامی مهم بود که این پایگاه‌های دشمن برچیده شود. امیر ضرغامی چنین عملیاتی را به صورت شخصی انجام داد و باعث شد ما در این عملیات به اهدافمان برسیم. امیر ضرغامی در عملیات ثامن‌الائمه(ع) به سرتیپ جوادی در رساندن لجستیک مهمات نیروهای انسانی و حفاظت منطقه حریم دریایی کمک شایانی کرد. صدام با مشاهده رشادت‌های شخص بزرگی مانند ضرغامی برای سرش جایزه تعیین کرد. بعد از عملیات ثامن‌الائمه(ع) این فرمانده به شخصیت تأثیرگذاری در منطقه تبدیل شد که تلاش‌های دشمن را برهم می‌زد و دشمن برای سرش جایزه تعیین کرده بود.

مرحوم ضرغامی تا پایان دفاع مقدس در جبهه حضور داشت؟

بله تا پایان جنگ حضوری مؤثر در جبهه داشت و پس از بازنشستگی هم باز دعوت به کار شد و در دانشگاهای ارتش و یگان‌های نیروی دریایی مشغول آموزش بود. برای دوره غواصی و دوره‌های مختلف جنگ‌های دریایی در امریکا دوره دیده بود و یکی از افراد ورزیده نیروهای مسلح ما بود که در امر آموزش غواصان بسیار به ما کمک می‌کرد.

عیار و اهمیت مقاومت تکاورها در نخستین روزهای جنگ چطور مشخص می‌شود؟

این استقامت برای ما خیلی مهم بود. چون تمام آرزوها و برنامه‌های صدام از بین رفت. او در تمام مجامع بین‌المللی گفته بود من سه روزه خرمشهر را می‌گیرم. گفته بود من خوزستان را می‌گیرم ولی نتوانست چنین کاری را انجام دهد. خوزستان آن زمان ۲۶ شهر داشت که فقط توانست دو شهرش بستان و خرمشهر را اشغال کند. این مقاومت یک غرور ملی برای ما دارد. چون جهان فهمید ایران زیر بار ظلم نخواهد رفت. از همان زمان خواستند صلح کنند. در ۱۷ مهر صدام درخواست دو روز آتش‌بس داد. مقاومت مردم ایران دیوانه‌اش کرده بود. نمی‌دانست چطور افکار عمومی جهان را فریب بدهد. همه دنیا فهمیدند با وجود کمک‌های کشورهای دیگر او نتوانسته به وعده‌هایش برسد. ما با تعداد کمی نیرو در مقابل هجوم بسیار زیاد نفرات دشمن ایستادگی کردیم.

گویا تیمسار ضرغامی پس از دفاع مقدس عشق و علاقه‌اش را به خرمشهر حفظ کرده بود؛ چراکه ایشان در خرمشهر درگذشتند.

ضرغامی اسطوره مقاومت و قهرمان ملی ایران است. او بدون ادعا کوشش کرد و همواره از نظام و انقلاب و نیروهای مسلح حمایت می‌کرد و به آنها آموزش می‌داد. ایشان با اینکه اصالتاً اهل شهر تبریز است، می‌گوید من خرمشهری و آبادانی هستم. در آخرین سفرش به خرمشهر در یک پروژه آموزشی شرکت می‌کند. آنجا سخنرانی می‌کند و در یکی از صحبت‌هایش می‌گوید ما فراموش‌شدگان دفاع مقدس هستیم، نگذارید حافظه مردم ایران از حماسه فرزندانش پاک شود.

یادکرد

مروری کوتاه بر زندگی جهادی تکاور شهید ابوالفضل عباسی

روح ابوالفضل آماده یک اتفاق بزرگ بود

غلامحسین بهبودی

تکاوران نیروی دریایی ارتش سهم بزرگی در مقاومت مردم ایران در اولین روزهای جنگ تحمیلی داشتند. وقتی که عراق به ایران حمله کرد، تعدادی از یگان‌های ورزیده ارتش در مرز شلمچه و خرمشهر حضور یافتند و باعث شدند رؤیای فتح سریع خوزستان تبدیل به کابوسی ترسناک برای بعثی‌ها شود. شهید ابوالفضل عباسی یکی از تکاوران نیروی دریایی بود که در مناطقی چون شلمچه، خرمشهر و آبادان حضور یافت و پس از حماسه آفرینی در خرمشهر، به آبادان رفت و نهایتاً در این شهر به شهادت رسید.

ابوالفضل متولد سال ۱۳۲۵ در ساوه بود. روحیه ماجراجویی داشت و به همین خاطر در سال ۱۳۴۵ به عضویت تکاوران نیروی دریایی ارتش درآمد. او دوران آموزش تخصصی را در مرکز آموزش تکاوران دریایی منجیل گذراند. چون استعداد و نمرات بالایی داشت، برای طی دوره فرماندهی رسته تکاوری دریایی به خارج از کشور اعزام شد. آنجا توانست مهارت‌هایش را افزایش بدهد و به عنوان یک تکاور آموزش‌دیده و ورزیده به ایران برگردد.

> جنوبی‌ترین مناطق خوزستان شاهد رزم ابوالفضل‌نامی بود که گویا با ترس بیگانه بود. او آنچه را در آموزش‌ها آموخته بود به بهترین نحو در میادین نبرد پیاده می‌کرد و تا می‌توانست از دشمن تلفات می‌گرفت

بعد از پیروزی انقلاب، شهید عباسی به عنوان یک ارتشی انقلابی، تمام‌قد به دفاع از حریم ایران اسلامی پرداخت. جنگ که شروع شد، تکاوران نیروی دریایی به مناطق عملیاتی اعزام شدند و او به عنوان یکی از اولین نفرات، در سمت فرمانده دسته در مناطقی چون خرمشهر حضور یافت. آنجا درگیری‌های شدیدی رخ داد و تکاوران متر به متر و وجب به وجب جنگیدند و خون دادند. عاقبت خرمشهر در چهارم آبان‌ماه ۵۹ سقوط کرد و ابوالفضل و همرزمانش به آبادان رفتند و ادامه رزمشان را در این شهر محاصره شده پی گرفتند.

آن روزها جنوبی‌ترین مناطق خوزستان شاهد رزم ابوالفضل‌نامی بود که گویا با ترس بیگانه بود. او آنچه را در آموزش‌ها آموخته بود به بهترین نحو در میادین نبرد پیاده می‌کرد و تا می‌توانست از دشمن تلفات می‌گرفت. در آبادان، رزم شهید عباسی ماه‌ها ادامه یافت تا اینکه به سال دوم جنگ کشیده شد. نوروز سال ۶۰ برای ابوالفضل با سال‌های قبل تفاوت داشت. او اکنون ۳۵ سال داشت و در اوج آمادگی رزمی‌اش بود. اما این تنها جسم ابوالفضل نبود که آمادگی داشت، روحش نیز به آن درجه از خلوص و ایمان رسیده بود که لایق شهادت باشد. از همین رو، شهید عباسی در سحرگاه ۲۸ فروردین ۱۳۶۰ در منطقه عملیاتی خرمشهر-آبادان بر اثر اصابت مستقیم گلوله توپ مجروح شد و کمی به لقاءالله پیوست.

ناخدا هوشنگ صمدی، فرمانده تکاوران نیروی دریایی حاضر در دوره مقاومت خرمشهر درباره شهید عباسی می‌گوید: در خرمشهر بیشترین زمان ما صرف عملیات می‌شد با این وجود صمیمیت عجیبی بین بچه‌ها برقرار شده بود. یکی از کسانی که انس زیادی با او داشتم، شهید عباسی بود. او رزمنده کم‌نظیری بود. ابوالفضل در برابر چشمان من ترکش خورد و به شهادت رسید. شهادت او و شهید مختاری که در مقابل چشمانم در آتش سوخت، بسیار روی روحیه‌ام اثر گذاشت. اما ایستادگی مردانی چون آنها باعث شد تا دشمن از فتح سریع خرمشهر بازبماند و هرگز به آبادان دست پیدا نکند.

قاب ماندگار

تکاوران نیروی دریایی حماسه آفرینان گمنام روزهای آغازین دفاع مقدس هستند

جدول

طراح: علیرضا سجادی فر ■ شماره ۵۷۵۵

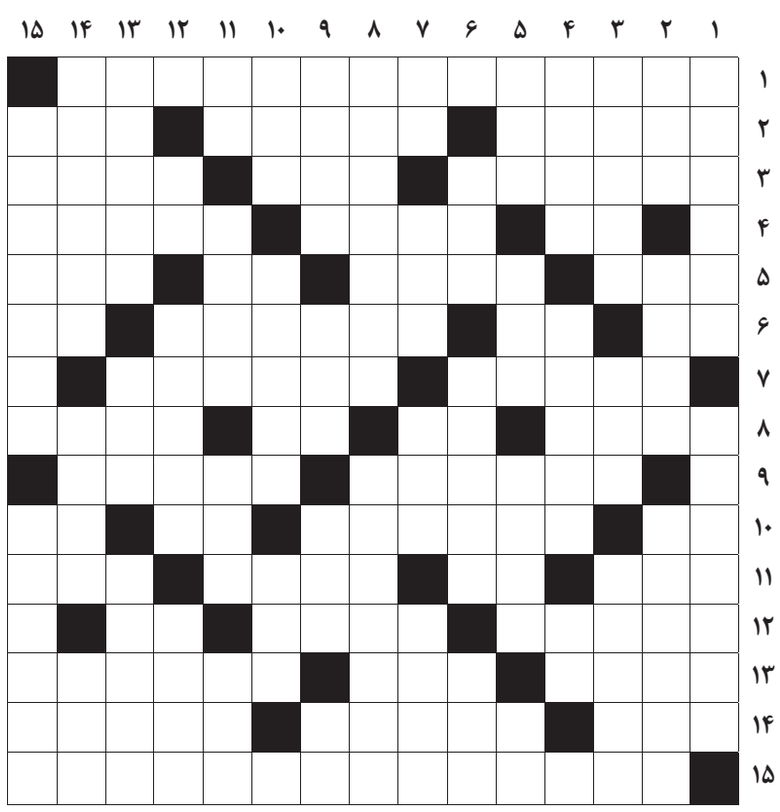

از راست به چپ

■ ۱- از شاهکارهای هنر معماری و کاشیکاری قرن یازدهم هجری قمری که به فرمان شاه عباس اول به مدت هجده سال در اصفهان ساخته شد ■ ۲- نامراد- دهلیز- هواپیمایی ملی ■ ۳- قوی هیکل و درشت‌اندام- آدم بسیار جدی و سختگیر- کشوری در آفریقا ■ ۴- همسر مرد- مدال دومی- ناامید ■ ۵- مسجد معروفی در زاهدان- هر چیز مقدس در نزد اقوام آفریقایی- صدمتر مربع- از حروف شرط ■ ۶- ساز شاکی- پادگانی در تهران- نام دریای خزر در متون قدیمی- شهر برج طغرل ■ ۷- سنگ‌های قیمتی- کنایه از دوست صمیمی و یکدل ■ ۸- نخستین اخترشناس یونان- عدد نخستین- ویتامین جدولی- گرانبها و باارزش ■ ۹- شیرینی ماه رمضان- زخم آب کشیده ■ ۱۰- علامت مفعول- غذایی که طبخ آن در ایران و اسکاتلند رواج دارد- حرف فقدان- مغرور ■ ۱۱- داغ کردن- حرف دهن کجی- سرسلسله افشاریه- نظر و عقیده ■ ۱۲- مدلول کلام- پایتخت کشور پوتین- رود و جلگه‌ای در ایتالیا ■ ۱۳- بیماری کم‌خونی- لوله غذا- پایتخت استرالیا ■ ۱۴- رایت نشده- گیاه طبی- مخترع هلندی میکروسکوپ ■ ۱۵- نام گروهی از سلول‌های لوزالمعده تولیدکننده انسولین

از بالا به پایین

■ ۱- نوعی یارگیری در فوتبال- لشکر شکست‌خورده و از هم‌پاشیده ■ ۲- از رژه می‌بینند- دختر مازندرانی- سبزی سرشار از آهن ■ ۳- آبزن فرهنگستان- نویسنده رمان خیالی مرد نامریی- پدال گاز سوارکار ■ ۴- قسمت پایین لباس- ستون پنجم- حرف پیروزی ■ ۵- روحانی جادوگر طوایف مغول و تاتار- گمراهی و سرگردانی- پست و ناکس- چه وقت؟ ■ ۶- بام زاگرس- برنده جایزه بهترین بازیکن سال اروپا در سال ۲۰۱۳- از پونه بیزار است ■ ۷- رخسار- اولین مسجد ساخته‌شده در اسلام- مرزبان- فرستاده‌شده ■ ۸- پاک کردن گل و لای قنات، مرداب و سد- دانشمند بزرگ ایرانی و از نوابغ بزرگ علمی ایران و جهان ■ ۹- محصل علوم دینی- کیف مسافرتی- گاو تبتی- پول ژاپن ■ ۱۰- پایتخت قدیم مراکش- پرده سینما- از القاب فرنگی ■ ۱۱- زمانی معادل چند ثانیه- سخن کذب و خلاف واقع- جنگلی در شاهرود- دمل و جوش‌های ریز بدن ■ ۱۲- هدف فوتبال- از شهرهای فرانسه- امان و زنهار ■ ۱۳- شهر مقدس بوداییان- وصله ناپیدا- آن بخش از ساختمان که روی زیربنا ساخته می‌شود ■ ۱۴- از غذاهای ساندویچی- حنا- نخ تابیده ■ ۱۵- از حواریون مسیح که به دار آویخته شد- پایتخت امپراتوری روم شرقی

جدول سودوکو

ارقام ۱ تا ۹ را طوری قرار دهید که در هر ردیف، ستون و مربع‌های کوچک سه در سه فقط یک بار به کار روند.

۳		۱						
			۱					
۶			۷	۲		۵	۱	۹
۱	۲				۹			
	۵						۳	۶
			۸		۶		۹	
۵		۸						
						۴		۳
			۹	۱	۷			

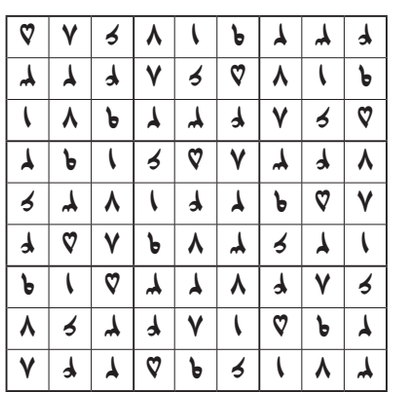

جدول کلمات متقاطع
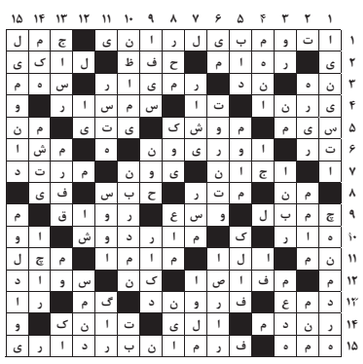
پاسخ جدول شماره ۵۷۵۴